

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

«__»_____2024 року № _____

**Положення
про введення особливих умов безпечного виконання робіт на
підприємствах електроенергетики**

I. Сфера застосування

1. Це Положення встановлює порядок організації введення особливих умов безпечного виконання робіт на підприємствах електроенергетики (далі – підприємства) та єдині правила їх запровадження з метою профілактики і запобігання виробничому травматизму, безпечної та безаварійної експлуатації об'єктів електроенергетики.

2. Вимоги цього Положення обов'язкові для виконання на підприємствах та поширюються на суб'єктів владних повноважень у межах їх прав та обов'язків, визначених законодавством України (далі – особливі умови).

II. Загальні положення

1. У цьому Положенні терміни вживаються у таких значеннях:

нормативно-технічні документи підприємства – затверджені в передбачений спосіб документи підприємства, що унормовують безпечне виконання робіт персоналом (виробничим, оперативним та оперативно-виробничим);

особливі умови безпечного виконання робіт – комплекс додаткових організаційно-розпорядчих заходів, що виконуються з метою посилення контролю за організацією та виконанням робіт підвищеної небезпеки на підприємствах, недопущення виробничого травматизму на об'єктах електроенергетики у найбільш травмонезбезпечні періоди роботи;

травмонезбезпечні періоди – періоди часу (тижні, місяці) роботи об'єктів електроенергетики, протягом яких на підприємствах за узагальненими статистичними даними сталося найбільше нещасних випадків.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про ринок електричної енергії», «Про правовий режим воєнного стану», Кодексі системи передачі, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 309, Кодексі систем розподілу, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня

2018 року № 310, Правилах виконання оперативних перемикачів в електроустановках, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 30 січня 2018 року № 77, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2018 року за № 211/31663, Правилах охорони праці під час експлуатації тепломеханічного обладнання електростанцій, теплових мереж і тепловикористовувальних установок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 02 грудня 2013 року № 892, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 17 грудня 2013 року за № 2127/24659 (далі – НПАОП 0.00-1.69-13), Правилах безпечної експлуатації електроустановок, затверджених наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 06 жовтня 1997 року № 257, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 13 січня 1998 року за № 11/2451 (далі – НПАОП 40.1-1.01-97), Правилах безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Комітету по нагляду за охороною праці, Міністерства праці та соціальної політики України від 09 січня 1998 року № 4, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533 (далі – НПАОП 40.1-1.21-98).

III. Підстави для введення особливих умов та мета введення

1. Основною метою введення особливих умов на підприємствах є запровадження додаткових організаційно-технічних заходів щодо запобігання нещасним випадкам на виробництві.

Особлива увага звертається на всі види робіт з підвищеною небезпекою, які зазначені у Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затверджені наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 232/10512 (далі – НПАОП 0.00-2.01-05).

2. Особливі умови вводяться, якщо на підприємстві стався нещасний випадок зі смертельним наслідком або груповий нещасний випадок, у разі виявлення систематичних порушень вимог щодо безпечного виконання робіт або при зростанні травматизму на підприємстві, зниженні виробничої та технологічної дисципліни.

Особливі умови можуть вводитись напередодні весняно-літньої ремонтної кампанії, осінньо-зимового опалювального сезону, інших найбільш травмонебезпечних періодів роботи об'єктів електроенергетики, а також через пошкодження енергетичного обладнання і виходу його з ладу в умовах воєнного стану.

3. Особливі умови вводяться організаційно-розпорядчими документами по електроенергетичній галузі, окремому підприємству або його виробничих структурних підрозділах на термін не більше ніж 14 календарних днів.

Усі заходи, які передбачаються до запровадження в період дії особливих умов, є обов'язковими для виконання.

4. Підприємства на підставі цього Положення можуть розробляти і затверджувати наказом керівника підприємства власні положення про особливі умови безпечного виконання робіт з урахуванням структури та специфіки виробничих процесів підприємства.

5. Особливі умови передбачають:

здійснення додаткових організаційно-технічних заходів з метою підвищення відповідальності працівників, які забезпечують виробничі процеси в електроенергетиці, та безпечного виконання робіт в період дії особливих умов порівняно з повсякденною роботою;

посилення контролю з боку адміністративно-технічного персоналу підприємств щодо виконання вимог безпеки на робочих місцях;

проведення позапланових інструктажів з питань охорони праці згідно з вимогами Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511.

6. Під час введення особливих умов додаткові організаційно-технічні заходи спрямовуються на посилення оперативного контролю за станом охорони праці на робочих місцях, безпечного виконання робіт, запровадження нових форм і методів роботи, формування свідомості працівників щодо запобігання травмуванню.

7. Під час дії особливих умов посиленої уваги потребують виконання вимог нормативно-правових актів щодо оформлення наряду-допуску, підготовки робочого місця, допуску до роботи членів бригад, застосування індивідуальних та колективних засобів захисту.

IV. Порядок запровадження особливих умов

1. Для підприємства галузі особливі умови вводяться як наказом Міністерства енергетики України, так і наказом керівника підприємства.

Введення в дію особливих умов в окремих структурних підрозділах підприємства здійснюється наказом керівника підприємства.

2. Наказ про введення особливих умов на підприємстві має передбачати:

дату початку та закінчення дії особливих умов і перелік підрозділів підприємства, де їх вводять;

призначення контролюючих осіб у кожному структурному підрозділі;

порядок і обсяги щоденних перевірок робочих місць контролюючими особами та керівниками підприємств;

порядок виконання вимог цього Положення.

3. На початку першого дня дії особливих умов на підприємстві, в його структурних підрозділах проводяться виробничі наради та позапланові інструктажі щодо організаційних заходів, які запроваджуються на час дії

особливих умов відповідно до розділу VI цього Положення з відповідним оформленням протоколу.

Під час проведення нарад роз'яснюються причини введення особливих умов та обговорюється стан виробничого травматизму, обставини та причини нещасних випадків, порушень правил безпеки, які їм сприяли.

4. Під час дії особливих умов виконання аварійних та планових робіт на обладнанні підприємств не припиняється.

5. Після закінчення дії особливих умов, з метою усунення та профілактики виявлених порушень, видається наказ по підприємству та його структурних підрозділах.

V. Призначення та функції контролюючих осіб

1. На період дії особливих умов призначаються контролюючі особи з числа службових осіб та адміністративно-технічного персоналу підприємства, які мають достатній досвід роботи в діючих електроустановках та виконання робіт на тепломеханічному обладнанні електростанцій, теплових мережах і тепловикористовувальних установках. Контролюючими особами не можуть бути працівники підрозділу, в якому вводяться особливі умови.

2. На період дії особливих умов у кожний структурний підрозділ (філію, цех тощо) призначаються контролюючі особи від підприємства.

Кількісний склад контролюючих осіб визначається керівництвом підприємства.

3. Контролюючі особи на електростанції призначаються керівництвом енергогенеруючої компанії зі складу апарату енергогенеруючої компанії, керівництва електростанції та їх виробничих служб.

4. У ході перевірки контролюючі особи виконують свої обов'язки, керуючись Конституцією України, Законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, постановами Верховної Ради України, наказами Міністерства енергетики України, іншими нормативно-правовими актами з питань охорони праці та цим Положенням.

5. Основними завданнями контролюючої особи є:

контроль за виконанням вимог цього Положення, а також вимог інших чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці, нормативно-правових актів з питань безпечного виконання робіт персоналом (виробничим, оперативним та оперативно-виробничим) під час виробничих процесів та нормативно-технічних документів підприємства;

перевірка відповідності підготовки робочих місць, допуску до роботи та проведення інструктажів вимогам чинних нормативно-правових актів з питань охорони праці та галузевих нормативних документів;

контроль за роботою керівників структурних підрозділів та інших посадових осіб, які організовують, виконують або контролюють роботи на енергетичному обладнанні.

6. Контролююча особа самостійно встановлює режим виконання перевірок.

7. Контролююча особа має право:

отримувати від керівництва підприємства, структурного підрозділу необхідну інформацію та пояснення працівників, з вини яких допущені порушення умов безпечного виконання робіт;

приймати рішення щодо припинення виконання робіт, організація або виконання яких здійснюється з порушенням вимог безпеки та цього Положення, зупиняти виконання робіт у разі виявлення під час перевірки робочих місць порушень правил безпеки, які створюють загрозу життю або здоров'ю працівникам підприємства;

перевіряти робочі місця, документацію, ведення оперативних переговорів і записів, прослуховувати записи оперативних переговорів тощо;

здійснювати контроль за проведенням позапланових, цільових інструктажів та перевірку знань;

складати акти щодо порушення вимог безпечного виконання робіт та вимог цього Положення;

порушувати в установленому законодавством порядку питання про відсторонення від роботи та притягнення до відповідальності працівників, які допустили порушення вимог безпечного виконання робіт.

VI. Додаткові організаційні заходи, які запроваджують під час дії особливих умов

1. Перемикання в електроустановках на підприємствах електроенергетики здійснюються відповідно до Правил виконання оперативних перемикань в електроустановках, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 30 січня 2018 року № 77, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2018 року за № 211/31663 за бланками перемикань, за винятком:

операцій з вимикачами (вимикачами навантаження) для режимних цілей; одноразових операцій з роз'єднувачами в розподільних мережах 6–20 кВ (крім роз'єднувачів трансформаторів під напругою);

відключення та включення без напруги (лінія відключена) роз'єднувачів трансформаторів тупикових підстанцій в розподільних мережах 6–20 кВ під час пошуку пошкодження на лініях напругою 6–20 кВ;

під час ліквідації аварій (при умові, що перемикання будуть проводитись з використанням програм перемикань);

операцій з комутаційними апаратами в електроустановках до 1000 В.

2. Виконання найбільш складних та небезпечних робіт (в діючих електроустановках, які потребують підготовки робочого місця з

відключенням та заземленням електрообладнання і ліній електропередавання, верхолазні та на висоті, на струмовідних частинах електроустановок і повітряних лініях електропередавання під наведеною напругою, під робочою напругою, із застосуванням вантажопідіймальних машин і механізмів, роботи, що виконуються виробничим персоналом із застосуванням підйомників, вогневі роботи тощо) на діючому обладнанні потрібно виконувати під керівництвом керівника робіт із складу керівників або спеціалістів з V групою з електробезпеки (крім робіт, що виконуються оперативним персоналом та персоналом комерційних служб по роботі із побутовими споживачами) виключно з оформленням наряду-допуску.

3. Керівники структурних підрозділів підприємства та/або їх заступники, які мають право видачі нарядів-допусків, протягом кожного робочого дня перевіряють працівників, які виконують роботи безпосередньо в електроустановках структурного підрозділу, на дотримання вимог безпеки, що виконуються за нарядом-допуском.

Бригади, де керівниками робіт призначені робітники з IV–V групою з електробезпеки, перевіряються в першу чергу.

4. За результатами перевірок оформлюються акти та щоденно передаються до відповідних служб (підрозділів) охорони праці підприємства із зазначенням виявлених порушень (або їх відсутності) та посада, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) порушників.

5. Керівники структурних підрозділів підприємства щодня аналізують інформацію про результати перевірок робочих місць і приймають рішення щодо вжиття заходів до працівників, які допустили порушення вимог безпечного виконання робіт.

6. Під час дії особливих умов керівництво підприємства здійснює вибіркові перевірки своїх структурних підрозділів.

7. Підрозділом з питань охорони праці підприємства та контролюючими особами здійснюється перевірка робочих місць з оформленням відповідних актів (приписів) з подальшим зберіганням результатів перевірки (у тому числі з використанням електронної бази даних).

Про хід виконання вимог цього Положення під час введення особливих умов щоденно інформується керівництво підприємства.

8. З урахуванням місцевих умов, можуть вживатися додаткові організаційні заходи, що підвищують рівень дисципліни та організації безпечного виконання робіт на підприємстві та його структурних підрозділах.

VII. Особливі умови під час дії воєнного стану

1. Під час дії воєнного стану на підприємствах у разі введення особливих умов додатково слід перевіряти:

наявність і стан засобів колективного захисту персоналу на об'єктах електроенергетики;

наявність та працездатність системи оповіщення про повітряну тривогу;

обізнаність персоналу щодо дій у випадках оголошення повітряної тривоги.

2. Контролююча особа (представник) має здійснювати контроль за виконанням дій персоналу підприємства, передбачених пунктом 1 цього розділу.

VIII. Підсумки введення особливих умов

1. Після закінчення дії особливих умов контролююча особа збирає інформацію на підприємстві щодо перевірки виконання вимог особливих умов і передає її в підрозділ з питань охорони праці підприємства.

2. Підрозділ з питань охорони праці підприємства після закінчення терміну дії особливих умов узагальнює та аналізує усі матеріали перевірок та передає керівнику підприємства висновки.

3. Не пізніше ніж через 5 днів після закінчення терміну дії особливих умов керівник підприємства проводить загальні збори персоналу підприємства для розгляду результатів роботи його структурних підрозділів.

Збори допускаються проводити у селекторному режимі із залученням відповідних посадових осіб і представників основних робочих професій підприємства.

4. Підприємство у тижневий термін надсилає до Міністерства енергетики України зведену інформацію щодо результатів здійснених перевірок виконання вимог особливих умов на підприємстві.

**Начальник Управління охорони праці,
промислової безпеки, цивільного захисту
та соціальної політики
Міністерства енергетики України**

Ігор ЯЩЕНКО